

Łąki kwietne w mieście jako alternatywa dla całorocznego utrzymania trawników.

Ogólne założenia zakładania łąk kwietnych w miastach

Aby właściwie naświetlić potrzebę instalacji kwietnych łąk na terenach miejskich należy zacząć od prostego pytania: po co właściwie ludziom jest potrzebna roślinność? Podstawowym procesem w jakim uczestniczą rośliny jest przemiana biochemiczna (fotosynteza) polegająca na wytwarzaniu związków organicznych z materii nieorganicznej. Co to dla nas oznacza? W prostym przekładzie dzięki fotosyntezie powstaje tlen, który jest niezbędny do życia na ziemi. Idąc dalej w tym kierunku – im więcej roślinności, tym więcej procesów fotosyntezy, a zatem im większa powierzchnia zieleni tym więcej tlenu. Biorąc pod uwagę fakt, że powierzchnia użytkowa terenu przeznaczonego na trawnik jest taka sama jak powierzchnia terenu przeznaczonego na łąkę kwietną, ale suma masy zielonej na 1 m² jest obszerniejsza – w efekcie otrzymujemy więcej tlenu. Dodatkowym atutem kwietnych łąk jest ich zdolność asymilacji wody – gleba porośnięta roślinnością łąkową lepiej utrzymuje wodę w gruncie i zdecydowanie łatwiej ją balansuje znacząco wpływając na poprawę struktury mineralnej gleby. Ale łąki kwietne to znacznie więcej korzyści.

Na co to i komu to potrzebne i jakie są z tego korzyści dla mieszkańców?

Oprócz aspektów wizualnych i krajobrazowych łąki kwietne w miastach posiadają nieoceniony walor przyrodniczy – są między innymi domem (ostoją) i miejscem żerowania dla małych zwierząt, owadów zapylających i miododajnych, motyli, ważek, ptaków, płazów, gadów i małych ssaków. Stanowią również schronienie, miejsce do rozmnażania i bazę wypoczynkową dla wyżej wymienionych. Łąka to również znakomite miejsce edukacyjne gdyż można na niej znaleźć znacznie więcej gatunków roślin niż na trawniku, super rozwiązanie dla ocalenia zapomnianych gatunków, a także pełnia kolorów i kształtów. Obcowanie z naturą w takim miejscu pozwala na pogłębienie relaksacji i mistrzowsko poprawia nastrój. Łąki kwietne dzięki innej strukturze korzeniowej są odporne na susze, a w czasie ulewnych deszczy są w stanie absorbować prawie dwa razy więcej wody niż trawnik. Ponadto pełnią znakomitą funkcję izolacyjną i pozwalają na zmniejszenie tak zwanej „wyspy ciepła” w miastach obniżając temperaturę otoczenia.

Należy jednak wspomnieć o aspekcie finansowym utrzymania zarówno trawnika jak i kwietnej łąki – który jest bardzo istotny dla miejskiego budżetu. Aby trawnik wyglądał znakomicie pielęgnacja, podlewanie i nawożenie pochłania znaczne środki finansowe. Np. koszenie trawnika odbywa się co mniej więcej 3 tygodnie zaczynając zazwyczaj od kwietnia (a czasem nawet marca), aż do października. Do kosztów związanych z utrzymaniem sprzętu koszącego dochodzi również koszt związany z paliwem, utylizacją materiału roślinnego, oczywiście pracą człowieka, ale zasadniczo częste koszenie ma wpływ na wyjałowienie i wysuszenie gleby, zwłaszcza podczas upalnych miesięcy letnich i z uwagi na fakt, że kosiarki pracują na paliwie – dostarczają do powietrza związki pochodzące ze spalania paliwa. Kosiarka potrafi dostarczyć do tyle zanieczyszczeń co 11 samochodów, a powstałe z niej gazy przyczyniają się do powstawania smogu. Utrzymanie dużych połaci trawników jest zdecydowanie nie ekologiczne i nie ekonomiczne. Oczywiście nie ma takiej możliwości by każdy skrawek trawnika zamienić na kwietną łąkę, ale...

Wracając do instalacji kwietnych łąk należy je ująć w kontekście finansowym i ekologicznym. Więc: założenie kwietnej łąki na początku pochłania znaczne koszty finansowe i jest zadaniem skomplikowanym logistycznie. Trzeba również poczekać na efekt, gdyż pojawia się zazwyczaj po dwóch latach od założenia kwietnej łąki. Może się zatem wydawać, że pomysł jest chybiony, ale gdy się przyjrzymy znakomitym rezultatom jakie osiągnęły inne miasta Polski w tym zakresie to zadanie nabiera innego wymiaru. Kwietną łąkę kosi się dwa razy do roku i nie kosimy jej wcześniej niż w czerwcu. Co to daje? – ano bardzo dużo dla naszego nosa, płuc, estetyki i portfela. Skoszoną trawę

zostawia się na łące jako pokarm dla roślin i zwierzątek bytujących na tym terenie oraz po to by nasiona, które zakiełkowały w kwiatostanach pozostały na miejscu. Po kilku dniach (jak już się lekko podsuszy) materiał jest utylizowany, ale może być wykorzystany dla zwierząt hodowlanych – np. krów i owiec co z powodzeniem stosuje się w miastach i miasteczkach Wielkiej Brytanii.

A co z Żarami?

Miasto Żary ma duże pole do popisu. Na terenie miasta zlokalizowanych jest cała masa parków, skwerów, i pasów zieleni przydrożnej. Aby iść z duchem czasu, ale przede wszystkim zadbać o nasze samopoczucie i „zdrowe nosy” wytypowaliśmy na początek trzy miejsca gdzie stworzymy w najbliższym czasie kwietne łąki, których łączna powierzchnia opiewać będzie na ok 3000 m², i które planujemy zagospodarować na terenie parku przy ul. Ludowej, w parku przy ul. Paderewskiego oraz w parku przy Al. Jana Pawła II.

Co się składa na materiał siewny

W zależności od podłoża (rodzaju gleby, jej odczynnika chemicznego, zagęszczenia, nawodnienia) stosuje się różne warianty nasienne. Dla ułatwienia podzieliliśmy je na trzy typy – łąka sucha, pośrednia i mokra. Materiał siewny to np:

Dla łąki suchej	Dla łąki pośredniej	Dla łąki mokrej
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Złocień zwyczajny ▪ Firletka poszarpana ▪ Wyka ptasia ▪ Krwawnik pospolity ▪ Chaber austriacki ▪ Chaber łąkowy ▪ Chaber bławat ▪ Marchew dzika ▪ Bukwica pospolita ▪ Rozchodnik ostry ▪ Cykoria podróżnik ▪ Jeżówka ▪ Żmijowiec ▪ Marchew zwyczajna ▪ Gęsiówka ▪ Żywokost ▪ Stokrotka ▪ Koniczyna różowa i biała ▪ Rumian psi ▪ Niezapominajka ▪ Łubin ▪ Starzec Jakubek ▪ Jastrzębiec pomarańczowy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Złocień zwyczajny ▪ Komornica zwyczajna ▪ Firletka poszarpana ▪ Jaskier ostry ▪ Jaskier wielokwiatowy ▪ Świerzbica polna ▪ Wyka ptasia ▪ Wyka brudnożółta ▪ Kozibród łąkowy ▪ Krwawnik pospolity ▪ Chaber austriacki ▪ Chaber łąkowy ▪ Chaber bławat ▪ Marchew dzika ▪ Brodawnik zwyczajny ▪ Bukwica pospolita ▪ Marchew zwyczajna ▪ Gęsiówka ▪ Żywokost ▪ Stokrotka ▪ Koniczyna różowa i biała ▪ Rumian psi ▪ Przywrotnik ostroklapowy ▪ Niezapominajka ▪ Łubin 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Komornica zwyczajna ▪ Jaskier ostry ▪ Jaskier wielokwiatowy ▪ Świerzbica polna ▪ Kozibród łąkowy ▪ Brodawnik zwyczajny ▪ Marchew zwyczajna ▪ Miodunka pstra ▪ Żywokost ▪ Koniczyna różowa i biała ▪ Przywrotnik ostroklapowy ▪ Łubin

Przykłady miast, które wykorzystwały tereny zielone do instalacji kwietnych łąk

Wiele Polskich miast i miasteczek zainspirowało się tą ideą i z powodzeniem ją stosuje. Na przykład w Gdańsku ze względu na trudne położenie (skarpa) zastosowano ten rodzaj roślinności przy stadionie Energa. Zakład Zieleni Miejskiej w Katowicach zdecydował się na utworzenie Łąki Centralnej w samym centrum miasta (Rynek), w mieście Krakowie wykonano 100 tyś. m² łąk w 20 lokalizacjach, miasto Mielec zagospodarowało w taki sposób byłe wysypisko śmieci, a w stolicy zrealizowano

projekt „Łąka Warszawska” – „Restytucja łąk zalewowych na warszawskim odcinku OSOP Natura 200 Dolina Środkowej Wisły” oraz projekt z „Wyspy z dziką roślinnością”. To tylko niektóre przykłady wskazane nam jako dobry wzorce do naśladowania przez Fundację Łąka (www.laka.org.pl).

Material przygotowała: Gabriela Gontarska, Inspektor Wydziału Infrastruktury Technicznej i Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Żarach.